

Nes pametno ravna zlasti tisti, ki je vsled svojega slabega gnotnega položaja navezan na cenena živila ter primoran k skrajni štedljivosti, ako ne vpoštevata teh okoliščin in kljub temu kupuje rajši draga živila.

Da pojedina jedila hitro in dobro prebavljamo, je pač potrebno, da jih dolgo in dobro žvečimo. Za jed moramo imeti vsakej potrebni čas, kajti čim manj vzamemo časa za jed, tem več ga bomo potratili pozneje, ako bomo bojevali na prebavilih.

Če pametno uporabljamo za našo prehrano potrebna živila, moremo izhajati tudi s skromnim zaslužkom dokaj dobro. Pri tem niti ne krutimo svoje telesne moči, niti ne škodujemo zdravju našega nad vse umetno ustvarjenega organizma.

Kako je sedaj v Beogradu?

Beograd, 9. marca 1925.

V soboto, dne 7. marca, smo se zbrali narodni poslanci iz cele države k prvi seji Narodne skupščine. Vseh poslancev je 315. Pašičeva radikalna stranka jih je dobila pri volitvah na nasilni način 142. So to večinoma beograjski advokati, profesorji, veletržci, bankirji in drugi pripadniki Pašičeve rodne in politične zlahte. Značilno je, da je Pašič tedaj, ko so izbirali kandidate, dal izriniti od kandidatije vse tiste svoje somišljenike, ki niso hoteli vsaki Pašičevi zahtevi prikipati, ampak so imeli svojo lastno voljo. Med Pašičevimi poslanci je tudi nekaj kmetov iz Šumadije. A le malo jih je. Govoril sem z njimi. Na vprašanje, zakaj gredo s Pašičem in njegovo zlahoto čez drn in strn, je del Šumadijcev prst na usta in mi odgovoril: »Molči raje o tem. Mi smo se morali zavezati, da ubogamo Pašiča v vsem, kar on in njegov generalštabler dr. Lazarevič zahtevata.« Jaz ga zavrnem: »Ali Vi srbski kmetje in obrtniki ne čutite, da bomo propadli, če se bo še naprej tako strašno zapravljalo naš in državni denar in če se bo nalagalo tako ogromne davke?« Možak mi odgovori bolj tiho: »Da, da, to čutimo mi vsi. A kaj hočemo! Kdor bi kaj ugovarjal, pastane nemogoč, kakor se je zgodilo s Protičem in Nastas Petrovičem. (To sta ona dva radikalna politika, ki sta se oddvojila od Pašiča in je Pašič oba upropastil.) Brat Slovenec, pomni: Dokler bo Pašič živ, se pri nas nihče ne bo upal nastopiti proti njemu in njegovemu načinu vladanja.«

Druga najmočnejša stranka v parlamentu so Radičevci. Prišli so iz sedanjih volitev za dva poslance oslavljeni. Imajo jih 67. Radiči in druge glavne voditelje še ima vlada sedaj zaprte. Izgleda, da jih v doglednem času ne bodo izpustili. Med hrvatskimi poslanci je približno polovica kmetov in trgovcev, a druga polovica so advokati, profesorji in uradniki. V politiki, oziroma načinu izvajanja njih političnih ciljev so krenili Radičevci po letošnjih volitvah na drugo pot. Spoznali so veliko napako, katero so napravili po volitvah leta 1920 in 1923, ko so ostali doma in s tem pomagali Pašiču na kampa. Sedaj izjavljajo, da Beograda ne bodo zapustili, ampak da hočejo sodelovati v parlamentu. Žal, da je to njih spoznanje prišlo tako zelo pozno. Sami naglašajo, da če bi Radič jih pustil leta 1920 v Beograd, velesrbi pod Pašičem in Pribečevićem ne bi mogli uvesti za nas Slovence in Hrvate pogubne velesrbske centralistične politike. Cela naša država in državno gospodarstvo bi danes izgledalo drugače, če bi bil tedaj prišli Hrvati nam Slovincem na pomoč. Hrvati bi bili ohranili v okvirju naše države svojo zgodovinsko samostojnost (bancvino) in mi Slovinci bi si pridobili svojo avtonomijo. Tako pa so velesrbi po krivdi Radičeve zapecnjake politike lahko delali kar so hoteli. Sedanj hrvatski poslanci priznavajo, da je učinil Radič leta 1920 in 1923 veliko zgodovinsko pogreško na škodo Slovencev in Hrvatov. Spoznanje Hrvatov, da niso bili na pravi poti, je znak, da je bila politika Slovenske ljudske stranke prava. To nas veseli. Seveda bo sedaj težko popraviti, kar se je v petih letih napravilo zla. A dobra volja, vzajemnost med Hrvati in Slovenci, bo nam pomagala gotovo priborila zmago. Iz dosedanjega se tudi vidi, da imajo vodstvo hrvatske politike sedaj v rokah treznomislečih in pametnih Hrvatov: Trumbić, Polić, Bazala itd.

Tretja najmočnejša skupina v novi Nar. skupščini so Davidovičevi demokrati. Njih število je naraslo na 37. Po večini pripadajo Davidovičevi poslanci izobraženim slojem. Je pa med njimi tudi nekaj kmetov. Davidovičeva stranka se je odločno postavila na stališče, da se mora dati Slovincem, Hrvatom in drugim narodom popolnoma enake pravice, kakor Srbom. Davidovič je mož-poštenjak od pet do glave. Ni si nabasal premoženja, ko je bil minister. Mož je sijajen govornik, ljubeznjiv in menda najbolj priljubljena osebnost v celnem parlamentu.

Hrvati, Slovenci, Davidovičevi pošteti Srbi in bosanski muslimani (Hrvati) smo se združili in šteje naš skupni klub (Blok narodnega sporazuma) 140 poslancev. Sedi na skrajni levi. Nam so se pridružili še tudi srbski kmetje od zemljorodniške stranke (5) ter trije Črnogorci. Le Nemci (5) so se vsedli na skrajni desnici poleg radikalov.

Vprašali me boste: Kje pa sedi dr. Pivko? Njegov klub, kateremu načeljuje znani Pribečević, šteje 21 poslancev in sedi v središču dvorane med radikali. Klub, kateremu pripada dr. Pivko, je sestavljen iz samih advokatov, profesorjev, učiteljev in bankirjev. Njih poslanec Branković se je 8. marca javno posmehoval iz slovenskih in hrvatskih priprostitih kmetijskih poslancev: Poslanec dr. Hohnjec mu je ogorčeno zaklical: »Sram Vas bodi, da zasramujete kmetijske in delavske poslance! Ali ste Vi kak grofovski sin?«

V nedeljo, dne 8. marca, smo izvolili verifikacijski odbor, ki ima nalogo, da pregleda volilne spise. Pašičevi in Pribečevićevi poslanci hočejo večje število hrvatskih ter

nekaj Davidovičevih in menda celo nekaj naših poslancev razveljaviti. To bodo napravili popolnoma protizakonito in s silo. Pravzaprav bi morali uničiti Pašičeve in Pribečevićeve mandate v Makedoniji, Vojvodini in Hrvatski, kjer so s silo in krivico vzeli našim strankam gotovo nad 40 mandatov. Ali tega ne bodo storili, ker imajo en glas večine v odboru. Torej bo krivica in sila celotela dalje! Ta teden in prihodnji bosta radi tega v Beogradu zelo burna.

Naša zveza, v kateri smo Slovenci, Hrvati, pošteti Davidovičevi Srbi in bosanski Hrvati, se bo borila do zadnjega. Mi ne bomo odnehali! Borba s krivico in nasiljem bo težka, huda. Vstrajali bomo, vstrajajte tudi Vi v domovini!

Eno je gotovo: Dolgo krivica ne bo ostala na vrhu! Skoro gotovo bomo imeli po zimi ali spomladi nove volitve. Med tem časom bomo še morali marsikaj prestati. Sedanja vlada strašnih davčnih bremen ne bo znižala, invalidi od nje zmanj pričakujejo pomoči, ravno tako ubogi delavec in drugi trpečji stanovi. Dolgo to vse ne more trajati!

Sedanji ljuti boj med pravico in krivico je na višku. Tabor pravice in tabor krivice se borita na življenje in smrt!

Prijatelji, vstrajajte z nami v tej težki borbi!

Franjo Žebot.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Po prvi seji skupščine, ki smo jo spredaj opisali, se je drugi dan v nedeljo nadaljevalo skrajno neparlamentarno postopanje vladne večine. Za drugo sejo je vladalo velikansko zanimanje. Galerija in diplomatske lože so bile polne, ker je bilo vse radovedno, kaj bo storila opozicija. Opozicijskemu poslancu Pečiču, ki se je že prejšnji dan pismeno prijavil za besedo, novi radikalni začasni predsednik ni pustil govoriti, kar je izzvalo burne proteste. Končno je Pečič sam zaenkrat odstopil od svoje zahteve, da je lahko govoril zemljoradniški poslanec Moskovljevič, ki je ugovarjal, da je vladna večina celo zapisnik prve seje potvorila. Po daljšem prepiru radi zapisnika so se začele volitve v verifikacijski odbor. Ta odbor šteje 21 članov, od katerih odpade na vlado 11 (10 radikalov in 1 samostojni demokrat), na opozicijo pa 10 članov. Slovensko zastopstvo v tem odboru ima poslanec dr. Hohnjec. Pri volitvah v verifikacijski odbor so Pribečevićevi poslanci — bankirji in advokati zasmehovali hrvatske poslance, ki so prišli v svojih narodnih nošah. Poslanec dr. Hohnjec je ostro zaklical zasmehovalcem: »Škandal in sramota! Sram vas bodi, prej ste se kmetom dobrikali, sedaj jih pa zasmehujete!«

Verifikacijski odbor je prevzel od predsedstva skupščine vse volilne spise ter razne pritožbe in se sestal na prvi seji v ponedeljek. Verifikacijski odbor bo delal najmanj 7 dni, za sedaj se se splošno razpravlja o vprašanju, kako bo vladna večina nastopila ali bo šla še dalje kakor je šla v volilni borbi ali bo ostala na zakonitih in parlamentarnih tleh. V krogih večine je mišljenje deljeno, ker vlada oziroma Pašič še ni zavzel stališča. Ljuba Jovanović zastopa stališče, da naj se noben mandat ne razveljavi, ako ne govore proti očitni in dokazana dejstva. Pozneje se bo mogoče zahtevalo, da izroči skupščina kakakega poslanca sodišču, s čemer pride vsaka sporna zadeva pred odločitev sodišča. Drug del radikalov pa je mnenja, naj se sporni mandati odlože. Samostojni demokrati pa vztrajajo z ono skupino radikalov pri svojem načelu nasilja in zahtevajo, naj se čim več opozicijskih mandatov razveljavi.

Dr. Trumbić je že na prvi seji verifikacijskega odbora opisal potek glavnih dogodkov glede zaprtih poslancev. Zagrebško sodišče je sklenilo, da se morajo poslanci dr. Maček in tovariši izpustiti iz zaporov. Tozadevno pritožbo državnega pravdnika je višje sodišče zavrnilo in odredilo, da se morajo zaprti poslanci takoj izpustiti. Proti temu se je državni pravdnik pritožil na banski stol, ki pa je pritožbo zavrnil kot neosnovano in odstopil akt sodišču, da uvede kazensko postopanje proti policijskim organom, ki omejujejo državljansko svobodo dr. Mačka in tovarišev. Policija oz. državna uprava oblast pa se ustavlja izvršitvi sodnih sklepov in se sodni oblasti naravnost roga. Ni nobenega dvoma, da spada zadeva v delokrog odbora.

Radikali in samostojni demokrati že sedaj ob početku razprav kažejo svojo zagrizenost v nasilni in nepošteni politiki. Na vsa očitanja dokazane največje nezakonitosti imajo odgovore, kakor: Vsako sredstvo je dobro, da le kaj doseže, borili smo se, kakor smo vedeli in znali itd.

ČEŠKI DRŽAVNI PREDSEDNIK T. G. MASARYK

je praznoval v soboto svojo 75letnico. Kot učenjak — profesor in pisatelj je že v decembru leta 1914 odšel Masaryk iz Avstrije ter začel vneto, vstrajno in tudi uspešno boj za češko neodvisnost. Ko je 17. oktobra 1918 izdal cesar Karl manifest, s katerim obljublja narodno federacijo, avtonomijo in vse mogoče, samo bi Avstrija še ostala, je pa Masaryk proglasil neodvisnost Češko-slovaške: »Svojo samostalnost proglašamo sami, ker vemo, kaj bi pomenila federacija pod habsburškoo dinastijo. Ne priznavamo prava kraljev in cesarjev!« — Narod je izvolil Masaryka za do smrti za predsednika republike. — Tomaž Masaryk se je rodil dne 7. marca 1850 v Hodoninu na Moravskem kot sin kočijaža na cesarski graščini. Starši so ga dali učiti za ključavničarja, do brotniki so ga pa spravili v šole, katere je odlično dokončal ter leta 1876 napravil doktorat. Leta 1882 je postal univerzitetni profesor v Pragi, leta 1906 je bil prvi izvoljen za poslanca ter je ostal v parlamentu do vojne. Posebno odločno je nastopil proti avstrijskemu režimu povodom Friedjungovega procesa, ko je neustraheno razkrinkal sleparije in ponarejene dokumente. — Masaryk je čist značaj, miroljuben in plemenit ter tudi v politiki do skrajnosti zvest svojim načelom. Dasi po mišljenju nekatoličan, vendar kot globok in resnično svoboden duh spoštuje katoliško Cerkev kot čuvarico nenadomestljivih vrednot za povzdigo človeške družbe.

IZJAVA O PODONAVSKI ZVEZI.

Med drugim se je češki zunanji minister dr. Beneš ameriškim časnikarjem izjavil tudi o podonavski federaciji ali zvezi. Podonavsko federacijo dr. Beneš odklanja, ravno tako tudi carinsko unijo bivših avstro-ogrskih dežel. Mogoče pa je zblizanje na podlagi kar najbolj ugodnih trgovskih pogodb. Po sodbi dr. Beneša se mora vsaka država najprej sama razviti in svoja notranja vprašanja sama rešiti, ker s tem ni nobeni državi nič pomagano, če si naprti poleg svojih vprašanj še nova, ki bi jih nalagala morebitna skupnost.

NEVARNOST ZA ZENEVSKI DOGOVOR.

V Parizu sta se sestala francoski vladni predsednik Herriot in angleški zunanji minister Chamberlain. O tem sestanku se poroča, da je Chamberlain Herriotu odločno izjavil, da angleški dominijoni ženevski sporazum odločno odklanjajo, zato ga tudi angleška vlada ne more odobriti. Zato je treba najti novo pot za rešitev vprašanja varnosti. Chamberlain je na to predlagal zvezo med Anglijo, Francijo, Belgijo, Italijo in Nemčijo, ki bi jamčila varnost tudi Češki in Poljski. Herriot te ponudbe ni načelno odklonil, poudarjal pa je, da se mora pred zvezo petih držav skleniti posebna pogodba med Anglijo, Francijo in Belgijo. Z zahtevo za varnost Poljske se je Herriot izrekel soglasno. Opozarjal pa je obenem na nevarnost, ki preti Italiji zaradi Trsta, če bi se Avstrija združila z Nemčijo.

Še prenizki davki?

Večje hudobije si nobeden nasprotnik našega ljudstva ne more izmisliti, nego si jo je dovolilo »Jutro«, to je glasilo samostojnodemokratskega ministra Zerjave in poslanca dr. Pivka.

V nedeljski številki piše, da je davčna kvota (podlaga) pri nas »zelo nizka«. Glavni časopis samostalnodemokratske stranke stoji na stališču, da je davek v naših krajih »izredno nizek.« To hudobijo napiše »Jutro« v dobi, ko davčni uradi po naročilu Pašič-Pribečevićeve vlade pošiljajo kmetu, obrtniku in trgovcu ter drugim davkoplačevalcem nove visoke predpise za davek ter tirjajo celo še za leto 1924 dosedaj nepredvidene »zaostanke«.

Strašno je davčno breme, ki posebno v sedanji dobi, ko nikjer ni dobiti denarja, naravnost ugonablja obstoj posameznih družin. In tisto »Jutro«, katerega vsiljujejo Pivkovi liberalni učitelji in agitatorji tudi našim ljudem na deželi, si drzne prinesiti laž, da so davki pri nas še prenizki!

Če »Jutro« ne ve, mu povemo mi, da so v Jugoslaviji davki tako visoki, da pride na enega jugoslovanskega državljanca nič manj nego 6876 dinarjev državnih davkov!

Ubogi, zapeljani ljudje pa so dne 8. februarja verjeli »Jutrovim« obljubam, glasovali so za Pivka in Zerjavo. Čitajte, kaj piše sedaj »Jutro«! Davki so še prenizki, vpije ta list. Zerjavov poslanec dr. Pivko, kateri pridno piše za »Jutro« članke, na shodih tolaži ljudi, da jim bo omilil davčno breme. V St. Lenartu v Slov. gor. je dejal obljube, da bo ljudem, ki se pri njem pritožijo, znižal davke. Isto je govoril povsod, kamor je prišel. Vi vsi, ki ste bili tako nesrečni, da ste volili Pivka, primite ga. Tudi on je odgovoren za pisavo »Jutra« in za državno gospodarstvo, ker je v vladni stranki.

Pozabiti pa tega ne smemo nikdar, da je »Jutro« dne 8. marca 1925 zapisalo, da je davek pri nas »izredno nizek«. Najbrž hočejo sedanji mogotci priti še z večjimi davki.

Sadni sokli najbo'j kipe, kadar jim pri-mešate Radenske vode!